

РЕШЕНИЕ

№ 69

гр. гр. Своге, общ. Своге, обл. София, 03.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СВОГЕ в публично заседание на деветнадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румен Ат. Стойнов

при участието на секретаря Мария Н. Тодорова Кръстанова като разглежда докладваното от Румен Ат. Стойнов Гражданско дело № 20221880100467 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното :

Настоящото дело е образувано по искова молба, подадена от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, чрез пълномощник, против „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от изпълнителния директор. Твърди се, че между ищеца, като кредитополучател, и ответника, като кредитор, е сключен договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550 от 21.06.2022 г., по силата на който на В. е предоставен кредит в размер на 800 лева. В чл. 27, ал. 1 от договора е предвидено, че ако кредитополучателят не предостави допълнително обезпечение дължи на кредитора неустойка в размер на 0,9 % от стойността на усвоената по кредита сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение, като същата се заплаща периодично заедно с всяка погасителна вноска. В исковата молба се излага, че посочената клауза е нищожна, тъй като противоречи на добрите нрави, а също така е сключена при неспазване на нормите на чл. 143, ал. 1, поради което е нищожна на основание чл. 146 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), като се иска от съда да прогласи твърдяната недействителност. Изложените факти, при които се иска прогласяването недействителността на част от договора, ищецът може да свързва с различни основания. В такъв случай подвеждането на фактите под същинското законово основание за недействителност е въпрос на правна квалификация на иска. Да даде точната квалификация на иска е задължение на съда, а не на ищеца, доколкото не се включва в съдържателните изисквания за редовност на исковата молба. Когато са предявени иски за недействителност, всички иски са предявени в условията евентуалност, тъй като никоя сделка не може да бъде нищожна на

повече от едно основание. Във всички случаи съдът е длъжен да разгледа първо основанията на нищожност, подредени според тежестта на порока. Отделно от изложеното, по силата на чл. 7, ал. 3 ГПК, съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, като последният не е длъжен да посочи конкретна правна норма, на която противоречи договорна клауза. Според ищеца оспорената клауза противоречи на ЗЗП, т.е. на закона, както и накърнява добрите нрави, следователно се твърди, че е нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 и предл. 3 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

От страна на ответното дружество е подаден писмен отговор, чрез пълномощник. Оспорват се фактическите твърдения и правните съждения изложени в исковата молба, като се твърди, че оспорената клауза не е нищожна, защото е съобразена с правилата за защита на потребителите.

Предявени са насрещни осъдителни иски за сумата от 800 лева, дължима главница по горепосочения договор за кредит, както и за сумата от 453,88 лева, договорена между страните лихва върху главницата за срока на действие на договора.

Пълномощникът на първоначалния ищец, в писмен отговор, навежда доводи, че договорът за кредит е изцяло недействителен, тъй като при сключването му не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от Закона за потребителския кредит (ЗПК). По изложените съображения счита, че насрещните иски следва да се отхвърлят изцяло.

По делото са приети писмени доказателства представени от страните, като е назначена и съдебно-счетоводна експертиза, която не е оспорена от страните и съдът възприема като обективна и компетентно изготвена.

В частта относно първоначалните иски предмет на делото е прогласяване на нищожност на част от договор, поради което спрямо него неотнормирани са обстоятелства свързани с изпълнението/неизпълнението на договореното между страните.

Свогенският районен съд, първи състав, като взе предвид становищата на страните и съобразявайки събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, прие за установено следното от фактическа и от правна страна :

От приобщените по делото писмени доказателства безспорно се установява, че на 21.06.2022 г. между П. В. и „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, е сключен Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550. Договорът е за сумата от 800 лева, която е следвало да бъде върната на 24 месечни вноски, при лихвен процент 36 % и годишен процент на разходите (ГПР) – 42,58. Според чл. 27 от договора кредитополучателят се задължава да заплати на кредитора неустойка в размер на 0,9 % от стойността на кредита за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение – платима на равни месечни вноски за срока на действие на договора.

По своя характер сключения между страните договор за потребителски кредит е такъв по чл. 9, ал. 1 ЗПК и за него, по силата на чл. 24 ЗПК, се

прилагат нормите на чл. 143 – 148 ЗЗП. Съдът, съобразявайки приетите по делото доказателства и относимите правни норми, намира, че сключения между страните договор за предоставяне на потребителски кредит съдържа неравноправна клауза, която го прави частично недействителен. Конкретно такава е клаузата за заплащане на неустойка за всеки ден, през който не е предоставено обезпечение. Съдът счита, че тази уговорка е неравноправна и поради това нищожна. Кредиторът разполага със задължение и с достатъчно много източници на информация, за да оцени предварително кредитоспособността на потребителя (чл. 16 ЗПК) и ако оценката му е лоша, той вместо да сключи договор може да откаже да предостави кредит (чл. 18 ЗПК). В случая, включването на клаузата за неустойка при непредоставяне на обезпечение противоречи на закона, като на практика тази клауза прехвърля риска от неизпълнение на задължението на кредитора за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника върху последния и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му. Непредоставянето на обезпечение само по себе си не води до никакви вреди на заемодателя. Такива биха възникнали едва при неизпълнение на задължението на заемателя за връщане на заетата сума и невъзможност за удовлетворяване от имуществото му. Този риск следва да се съобрази от заемодателя към момента на сключване на договора за заем и да намери отражение при вземането на решение за отпускането му, а не предварително да се постави условие за дължимост на неустойка при непредоставяне на обезпечение. Посоченото навежда на извод, че чл. 27 от договора за кредит съдържа клауза, която е неравноправна по смисъла на ЗЗП, а това я прави нищожна поради противоречие на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, т.е. на закона. Порокът на сделката поради противоречие със закона се състои в нарушаване на императивна правна норма и е установим при съпоставка на съдържанието на сделката с правилото на закона. В случая е налице уговорка, която води до значително неравновесие между правата и задълженията на кредитора и на потребителя. По същество, кредиторът си осигурява допълнително възнаграждение, което, освен на цитираните ограничения в ЗЗП, противоречи и на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие в правата и задълженията на търговеца и потребителя, респективно до нищожност на клаузата поради неравноправност.

Съдът намира, че нищожността на клаузата по чл. 27, ал. 1 от договора за кредит, не води до нищожност на целия договор, тъй като той може да се приложи и без тях – чл. 146, ал. 5 ЗЗП. Така отпадат и възраженията относно годишния процент на разходите (ГПР), защото те касят влиянието на нищожната клауза върху изчисляването му. Следователно е неоснователно възражението за нищожност на целия договор за кредит, направено с отговора по насрещните икове.

По насрещните икове :

Налице е валиден договор за кредит, по който ответната страна не е изпълнила задълженията си. Доказано е получаването на процесната сума, изискуемостта на вземанията за главница и лихва, както и размера им. Според заключението на вещото лице главницата е 800 лева, а договорната възнаградителна лихва е 453,72 лева. Двата иска са основателни и доказани. Нищожната клауза не се отразява на двете вземания. Предсрочната

изискуемост е обявена с връчването на преписа от насрещната искова молба и приложенията към нея. Търсеното задължението за лихва е съобразено с правилото на чл. 33, ал. 3 ЗПК.

По разноските :

Когато съдът не разгледа евентуалния иск, същият се оставя без разглеждане с изричен диспозитив в съдебното решение. Идентичен резултат има и липсата на изрично произнасяне от съда по евентуалния иск. Оставянето без разглеждане на евентуалния иск заличава с обратна сила последиците от предявяването му. Прекратяването на исковото производство има същото правно значение – отпадане с обратна сила на последиците, които законът свързва с депозирането на исковата молба в съда. Следователно на ответника се дължат разноски по неразгледания иск. Независимо от това, съобразявайки т. 96 от съединени дела С-224/19 и С-259/19 на Съда на Европейския съюз, настоящият съдебен състав приема, че след като клауза от договор е прогласена за нищожна на едно основание, относно неразгледаните искове не се дължат разноски, тъй като се касае за неравноправен характер на клауза от потребителски договор. На пълномощника на ищеца трябва да се присъдят разноските за адвокатско възнаграждение, както са поискани със списъка за разноските. Адвокатското възнаграждение е при условията на Закона за адвокатурата (ЗА) – оказана безплатна адвокатска помощ, като когато адвокатът е регистриран по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), дължимото възнаграждение съгласно чл. 38, ал. 2 ЗА следва да включва и данък върху добавената стойност (ДДС). Възнаграждението не е прекомерно, тъй като е съобразено с Наредба № от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Отделно на самия ищец се дължи сумата от 50 лева – внесена държавна такса по неочения иск за прогласяване на нищожност на част от договора за кредит.

По насрещните искове се дължат разноските, според представения списък. Адвокатското възнаграждение не е прекомерно, тъй като е съобразено с Наредба № от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Отхвърлянето на 0,16 лева от иска за лихва не се отразява на дължимите разноски.

Така мотивиран и на основание чл. 12 и чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

Прогласява за нищожен на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 146, ал. 1 и чл. 143 ЗЗП – противоречие със закона, чл. 27, ал. 1 от договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550 от 21.06.2022 г., по иска предявен от П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, против „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159.

Оставя без разглеждане иска предявен от П. Д. В., ЕГН *****, против „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, за признаване за установено, че чл. 27, ал. 1 от сключения между тях на 21.06.2022 г. договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550 е нищожен поради накърняване на добрите нрави.

Осъжда П. Д. В., ЕГН *****, да заплати на „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от С. Т., сумата от **800** лева, представляваща непогасена главница по договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550 от 21.06.2022 г., заедно със законната лихва върху главницата, считано от **12.10.2022** г. до окончателното изплащане на сумата.

Осъжда П. Д. В., ЕГН *****, да заплати на „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от ... С. Т., сумата от **453,72** лева – дължима договорна възнаградителна лихва за срока на действие на договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 846550 от 21.06.2022 г., като отхвърля иска до целия претендиран размер от **453,88** лева.

Осъжда „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от С. Т., да заплати на адвокат Д. В. М., личен номер, адрес : гр. П., бул. „.....” № , ет. , ап. , сумата от **632,40** лева с ДДС за оказана безплатна адвокатска помощ по гр.д. № 467/2022 г. по описа на Районен съд Своге.

Осъжда „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от ... С. Т., да заплати на П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, направените по делото разноски за държавна такса по уважения неоченьем установителен иск в размер на **50** лева.

Осъжда П. Д. В. от с. С., общ. С., ЕГН *****, да заплати на „Стик – Кредит” АД, ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище” № 13 Б, представлявано от ... С. Т., направените по делото разноски за държавни такси, такси за банкови преводи, адвокатско възнаграждение и възнаграждение на вещо лице по уважените оценяеми осъдителни иски в размер на **1004** лева.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийския окръжен съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните, а в частта относно оставянето без разглеждане на евентуалния иск, същото има характер на определение и подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийския окръжен съд в едноседмичен срок от съобщаването му на страните. Жалбата се подава чрез Свогенския районен съд.

Съдия при Районен съд – Своге: _____